

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta . . . 13.—
za četrt . . . 6.50
za en mesec . . . 2.20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta . . . 11.20
za četrt . . . 5.80
za en mesec . . . 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE C

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . 13
za trikrat . . . 10
za več kot trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

V boju.

Dunaj, 28. junija 1910.

Današnje brzojavke z Dunaja so vam sporočile o pričetem boju v proračunskem odseku.

Vzrok: Italijanska fakulteta in neuljuden odgovor vlade na zahteve Jugoslovanov. O tem se je že dovolj pisalo, zato ne bom ponavljal. Ali naj prerokujem o uspehu? Pozicija naša ni baš slaba. Pet jugoslovanskih poslancev, ki morajo obstruirati, in to so: Gostinčar, dr. Korošec, Demšar, dr. Ploj in dr. Kukovič. Potem bosta obstruirala dva češka agrarca, en češki radikalec — ter vsenemec Malik. Obstruirati sta obljubila tudi dva Rusina in oba mladočeška poslanka, od katerih bo prof. Hrasky, ki je toliko časa bival med nami in ki mora poznati naše razmere, nas gotovo dobro podpiral.

Na vsak način šteje obstrukcija 10 do 12 izvršujočih članov, ki so v stanu ravno toliko dni zadrževati razprave v odseku. Zastopnika katoliško-narodnih Čehov se držita zelo rezervirano, z enim očesom pomežikujeta nam, z drugim Italijanom. In strah jih obhaja, ko bi jim kdo očital, da so aktivni obstrukcionisti. To grozno očitjanje! Volivci bi jim tega sicer ne štel v zlo, ali . . .

Vsekakor šteje opozicija v odseku proti italijanski fakulteti 15 mož. Drugo je to, da italijanska fakulteta nikakor ni kaka popularna zahteva. Italijani se pač navdušujejo za njo, toda Poljaki in Nemci, ti gredo pač le toliko za njo v boj, kolikor so dolžni svojim zaveznikom in vladi, ki je Italijanom obljubila fakulteto potem, ko se je v to stvar vmešal vnanji minister. Naš sosed zaveznik to zahteva in basta! Kaj zahtevajo avstrijski narodi, naši vladi ni mar, tega ni treba izpolniti, ako kak sosed ne zahteva. In Nemcem ta stvar tudi ni všeč, ker pride fakulteta na Dunaj. Pred letom so sklepali postave, da se ne smejo v Nižji Avstriji in drugih nemških kronovinah odpirati šole z nemškim učnim jezikom, a sedaj morajo pljuniti v lastno skledo in glasovati za italijansko fakulteto. In to se jim kolikor toliko gabi. Navdušenje kažejo samo socialni demokratje. Pa tudi to nadušenje je zelo, zelo umetno. Res imajo v svoji sredi štiri socialno-demokratske Italijane, a zaradi teh ni ne bili še tako navdušeni. Toda Bie nerth jim je pokazal bič. Po svojih listih je raztrobil, da ako ne bo strta v odseku obstrukcija, bo državni zbor zaključen in potem seveda ne bo dijet! In to je čudovito učinkovalo na ljudi, ki sicer nagajajo vladi, da se sedaj ešofirajo za njo na vseh koncih in krajih. Čez noč so postali zavezniki vlade, Poljakov in nemških meščanskih strank, za katere imajo sicer samo psovke. O, die diätenlose, die schreckliche Zeit . . . kako ukroti tudi rjoveče leve!

Vse časopisje se peča z obstrukcijo. Interesantno je primerjati pisavo dunajskih časopisov. Najbolj so padli po obstrukcionistih veliki judovski časopisi, ki žro zlati oves iz vladnih jasl — pred vsem »Zeit« in »N. fr. Presse«. Ker delajo obstrukcijo Slovani in celo Slovenci, je zaradi tega seveda frivola, iz trte zvita itd., sploh Slovenci so brez vsakega količaja utemeljenega vzroka začeli obstrukcijo. Seveda, ko bi obstruirali Nemci, tedaj! . . . Toda to časopisje nam ne sme odmerjati potov. Potem je tisto časopisje, ki obsoja vsako obstrukcijo, torej tudi našo. To so častitljivi »Vaterland« in sorodni listi. Zakaj se pa ti listi z isto vneto ne potegujejo za naše zahteve, kakor se za italijanske. Najbesnejša je pa »Arbeiter-Zeitung«. Njen žid, ki piše uvodne članke, je zelo ogorčen. Odprl je protokole državne zbornice in je poiskal govor dr. Kreka, ko je utemeljeval me-

seca decembra predlog za spremembo poslovnika. Iz tega govora prinaša odlomke proti obstrukciji in potem ogorčeno zakliče: To je felonija, da ljudje, ki so ploskali Krekovemu govoru, sedaj obstruirajo! In kdor verjame židu, mu mora dati prav!

Toda, prijatelj, le počasi! Ravno ti ljudje, ki sedaj najbolj grme proti obstrukciji, — socialno-demokratski poslanci, — so bili tisti, ki dr. Krekovega predloga, ki bi bil res onemogočil vsako obstrukcijo, niso hoteli sprejeti. Šele potem, ko se je dr. Krekovemu predlogu dovolj vode prililo, so bili zanj. Tako je, prijatelj iz socialno-demokratskega tabora! In če vlada pravi, da si ne da bod nas nič izsiliti, je prav. Drugim naj nikar ne daje nagrad, pa tudi mi nič ne bomo zahtevali od nje. Toda, ako deli nagrade tistim, ki so jo podpirali v boju proti našemu narodu, smo dolžni seči po najostrejšem orožju, tudi po obstrukciji in smo svojim nasprotnikom še kolikortoliko hvaležni, da so bili tako previdni in so nam pustili možnost obstrukcije.

Gotovo vas bo zanimalo, ker je prihitel na Dunaj hrvaški poslanec Babič p. l. Gjaljski prigovarjal, naj opustimo obstrukcijo. Tako malo političnega razuma! Posebno dobro ni opravil, vsaj pri Slovencih ne. Ni pa povedal, kdo ga je poslal. Je pač veliko boljši pisatelj, kakor politikar! . . .

Ob 10. uri je nadaljeval tovariš Gostinčar pred tremi tedni pričetni govor. Pred sé naloži kup papirjev: beležke, časniki, brošure. Baron Morsey ga gleda, pa maje z glavo. Poslanec Waldner (koroški Nemec) se vsede nasproti njemu in mu sega v govor, kar Gostinčarja silno veseli, ker se lahko prepira z njim. Poslanec Skedi sede k Maliku, ki se je tudi pripravil in mu prigovarja, da naj ne podpira slovenske obstrukcije. Pa Malik kar z glavo otreša. Pride Wolf, junak iz časov nemške obstrukcije. Ta je ves divji na obstrukcioniste. Kmalu začne specljati nasproti predsedniku, da Gostinčar ne govori k stvari. Malik mu zakliče: Regierungsspitzel! Wolf pokaže Maliku, da se mu vrti v glavi in mu kliče: Schöner Bundesgenosse! A Gostinčar govori mirno, dovolj glasno in vedno k stvari. Tako govori uro za uro, razen par stavkov, vedno nemški. Lepo se je norčeval iz strank večine, ki nosijo lepo ime »Arbeitsparteien«. Pozival jih je, naj vendar povedo, kaj so naredile, da so si zaslužile to lepo ime. Poslovnik, ki je vendar tako potreben, niti začeli niso. Silen smeh je nastal, ko jim je povedal: Vi, stranke večine, vi, ki ste »Arbeitsparteien«, veste, zakaj mi obstruiramo. Žal nam je, pa mi vam moramo pokazati tukaj v odseku, kje je poslovnik pomanjkljiv in potreben poprave. In prišel je tudi na baronico Suttner, ki se tudi vnema za italijansko fakulteto in vse to in mnogo drugih stvari je omenil tako, da je bilo vedno v zvezi s predmetom, tako da je dejal baron Chiari, ki predseduje: Er spricht immer zur Sache. Prijatelji Choc in dr. Korošec so ob dveh napravili nekoliko kravala, da je predsednik pretrgal sejo za pol ure in je mogel Gostinčar iti nekoliko jest, in tudi ob petih je bilo odmor deset minut. Tako je šlo do 9. ure zvečer. Vse je hotelo vedeti, koliko časa bo govoril, a Gostinčar se je držal moško: To je komaj uvod, niti četrtine materijala še nisem porabil. In čisto nič ni bil utrujen. Minister Stürgkh je od 10. ure naprej čakal, kdaj bo nehal, ker bi bil tudi rad govoril. A Gostinčar si je mislil: Ne boš, Jaka! Danes pa ne boš govoril! Danes je moj dan! Minister naj drug dan govori. In to je tudi Gostinčar dosegel. Ob 8. zvečer je za izprembo prišel čitati resolucijo, ki jih je imel pred čitaj kakih 150. To je pa izdalo. Vse je tiščalo vanj, naj neha. Šele potem, ko je predsednik obljubil, da bo sejo zaključil in je Gostinčarja zopet vpisal kot govornika, je Gostinčar s 25. resolucijo nehal in izpolnil

nalog, ki ga je imel. Izpolnil je jedno sejo. Če bodo drugi tudi vsaj toliko stori, kakor je on, pa bo vlada in njene stranke morala kapitulirati.

Prihodnja seja bo v četrtek ob 10. uri. »Arbeiter-Zeitung« pozivlja večino, naj porabi nekoliko sile. Vederemo!

Za naša prava.

Vlada nam je torej na naše vseučiliške zahteve dala jasen odgovor: Nič!

Nič! Toliko smo zaslužili vsa dolga stoletja, ko na jugu te države branimemo mejo zoper njene najljutejše sovražnike: Nič!

Lahi, ki so se od vlade pustili vsikdar le pitati, dali pa ji niso nikoli ničesar razun tistih par rekrutov, ki jih morajo, Lahi, ki se večejo z svojimi brati v kraljestvu, da pripravijo oni dan, ko bi se imela Italija združiti do celca, kar je je od Malte do Trsta in Gorice ter promonturskega rtiča v Istri pa doli do Kotske boke, ti Lahi dobe univerzo, da si bodo še lažje vzgojili naraščaj za svoje irredentovske ideale.

Tisti pa, ki so odnekad na teh zemljah bili čuvarji avstrijske državne misli, ki so močili beneška in lombardska tla s svojo krvjo, da jih ohranijo gospodstvu dvoglavega Orla, tisti, ki se edino nanje sme na jugozahodu zanesiti država, tisti ne dobe ničesar: ne samo vseučilišča ne, niti ljudskih šol! Zakaj ne!

Jasen odgovor beremo na to v nemških listih. Nemci hočejo, da Slovenci tlačimo dalje, hočejo, da ne bi nikoli nič pomenili, da bi ostali, kar smo odnekad bili: hlapci, dober material za osveženje nemške krvi in pameti. Ti Nemci pa so danes v vladi v večini. Če nam vlada dá, kar nam gre, stopijo Nemci v opozicijo, za vladne vajeti pa bi morali prijeti Slovani. To pa ne sme biti, ker to prepoveduje politična smer na »Ballhausplatzu«, to se pravi: to ne gre, ker mora grof Aehrenthal našo zunanjo politiko voditi, kakor pride komanda iz — Berolina.

Jasno govori taka nemška politična javnost. Vseučilišča ne dobimo, ker tega ne dovolj prusaški kurz naše politike. Zato avstrijska vlada ne more zvestim podložnikom dovoliti, kar dovoli peščici Lahov.

Na to je edini odgovor boj do skrajnosti. To zahteva naša čast, naj bo uspeh kakršenkoli. Pokazati moramo, da smo tu, da živimo in da krivice saj molče nočemo trpeti! In čimveč in čimdelj se bomo s silo upirali, kakor nas s silo zatira nemška vlada, tembolj se bo uvidevalo, da v Avstriji niti tako majhnega naroda, kakor smo mi, ni moč zatreti, če je zaveden. Krivična nemška vlada bo ubila sama sebe, bo državno ustavno življenje ubila, bo spravila ves položaj v Avstriji v tako krizo, da se brez Slovanov ne bo dala rešiti!

Kar smo že enkrat poudarjali, velja tudi danes:

Dobro se nam ne godi v Avstriji, a zdaj ko smo se zavedli, ko je naše ljudstvo na vse strani organizirano, se nam kljub temu ni treba ničesar bati. Mi lahko čakamo! Lahko obstruiramo, vlada lahko parlament zaključi, lahko ga razpusti, lahko vlada absolutistično: mi pa lahko čakamo, dokler ne bo postala pametna!

Brez Jugoslovanov Avstrije ni!

Gostinčar.

Poslanec Gostinčar je zdaj v ospredju. Vsi ga občudujejo, niti najzagrizenejši nemški listi si ne morejo kaj, da ne bi priznali, da takega obstrukcijskega govornika, kakor je Gostinčar, avstrijski parlament izlepa ne premore. Začel je v proračunskem odseku ob 10. dopoldne govoriti in nehal ob 9. zvečer, je torej govoril 11 ur. Pomisliti pa je treba, da je ob 9. nehal le vsled kompromisa: da on neha govo-

riti, seja se pa zaključi. Kompromis je »večina« morala skleniti zato, ker je Gostinčar večino, ki ga je morala poslušati, utrudil, sam pa ni bil niti najmanj utrujen, ampak je zatrdel, da bo govoril najmanj še do 3. zjutraj, ako bi bilo treba.

Obstrukcije v odseku ne bo mogoče streti. Zdaj bo govoril Malik. Pravijo, da se bo generalna debata v odseku v četrtek, torej danes zaključila. Toda po sklepi debate pride lahko na vrsto še deset obstrukcijskih govornikov, potem pa še 500 izpreminjavalnih predlogov, ki so jih vložili obstrukcionisti.

Pripomniti je treba, da je poslanec Gostinčar ves čas le o slovenski vseučiliški zahtevi govoril.

Kaj bo?

Poslanec Steinwender piše danes v »Tagespost«: »Es geht nicht mehr!« »Ne gre več!« Kaj torej narediti? Bie nerth bo zbornico odgodil, zaključil in poslanci bodo šli na počitnice. Toda, — pripominja hudomušno Steinwender, — poslanci večine na počitnicah ne bodo postali bolj pametni. Vlada pa tudi ne bo posegla po nobenem ostrejšem sredstvu. Torej? Če bo šla ta reč tudi v prihodnje tako naprej, bo treba parlament razpustiti. Na to se je treba pripraviti, kliče Steinwender. Nemci, organizirajte se politično in gospodarsko! Stran stari parlament: ustvarimo novo in boljšo zbornico! — Steinwender ima že prav, ampak če bodo Nemci ostali takšni, kakor so dozdaj, ne vemo, kako bo mogoče, da bi boljši parlament ustvarili.

»Narodni Listy« poročajo, da je vlada baje pooblaščen laško fakulteto v slučaju, da slovenske obstrukcije ne bo moč zmagati, ustanoviti na Dunaju naredbenim potom z motivacijo, da se ne gre za ustanovitev, marveč le za reaktivacijo že obstoječe fakultete. Večina bo to potem že odobrila.

Poslanec Vuković o vseučiliškem vprašanju.

Poslanec Vuković, ki je določen za drugega govornika »Saveza južnih Slavov« v proračunskem odseku, je, kakor poroča »Kroatische Korrespondenz«, izjavil, da je italijansko vseučiliško vprašanje eminentno politično. Italijani imajo pri tem ta glavni namen, da spravijo univerzo v Trst, da tako ustvarijo politično središče za akcijo poitalijančevanja adrijskih dežel. Tega pa Jugoslovani ne morejo dopustiti, zakaj jadranske obrežne dežele pripadajo Jugoslovanom, kojih dolžnost je, da varjejo jadransko morje in njega vzhodna obrežja ter na noben način ne pripustijo, da se poitalijančijo. Jugoslovani morajo z vsemi silami, tudi z obstrukcijo, delati zoper uzakonjenje laških teženj, zakaj fakultetna predloga ima to veliko nevarnost v sebi, da Lahi dobe svojo univerzo v doglednem času res v Trstu.

Krščanski socialci.

»Reichspost« hudo graja večino, v kateri so tudi krščanski socialci, da je pater slovenskim obstrukcionistim vrgla puško v koruzo. Gospodov »večinarjev« ni niti k sejam odsekov; v finančnem odseku so bili v manjšini, odsek za izprembo poslovnika sploh ni bil sklepčen, v proračunskem odseku pa se je večina že prvi dan, ko je šle Gostinčar govoril, utrudila. Kaj bo še! Večina bo trpela neizmerno škodo, če bo vedno bežala. Največji profit bodo imeli socialni demokrati. Le ena parola je za vlado in večino: Vzdržati slovenski naval, streti obstrukcijo! — Pisati je to kaj lahko . . .

Večina — pogum!

Najbolj se jezi na Gostinčarja »Zeit«. Takole se Jud razburja: »Gospod Gostinčar se ni duševno nič izmučil, samo telesno se je napenjal, pa še to vedno po higijeničnih pravilih. Ni govoril, ampak bral, bral neskončne citate iz bukev, zdaj nemško, zdaj slovensko, pa varoval kolikor mogoče svoj

glas in govoril počasi ter na ta način ubil deset ur. »Kaj pa večina? »Ta je morala mirno sedeti in le čuditi se je, da ni vstala in svojega mučitelja eksperimentalno skozi vrata.« Toda to ne gre. Zakaj, če bi večina kaj takega storila, bi šele »prišlo novo življenje v obstrukcijo in mehanični bravec Gostinčar bi postal naenkrat slaven marternik«. Večina mora drugače narediti: mirno poslušati in napeti svoje živce. Toda ni tako storila: dala se je utruditi in zaključila sejo. To se ne sme več zgoditi! Prihodnjič treba junaško vzdržati! Ali bo Gostinčar imel vso večino za noca? ...

V kakšnem času je govoril Gostinčar?

»Zeit« poroča, da je Gostinčar povprečno v eni minuti govoril 15 besed. Pravi, da bi bil brezdvoma še štiri ure govoril, torej 15.

Obstrukcija

Ima pripravljenih razun 150 od Gostinčarja že stavljenih resolucij še 1600, kakor poročajo nemški listi! Obstrukcija vodi dr. Korošec in Stanjek, češki agrarec. Stanjek ima n. pr. pripravljen predlog, da se mora v laški fakultetni predlog postaviti kraj, kam bo laška fakulteta prišla potem, ko bo na Dunaju prenehala in pa predlog, da se ustanovi pododsek za vsa aktualna vseučiliška vprašanja.

»Vsi pridemo v norišnico!«

Je dejal v budgetnem odseku poslanec dr. Redlich, ki se je hudoval, da se smejo Slovenci tako norčevati iz slavne večine. Menda so nekateri na »politiko dr. Šusteršiča« tako hudi, da je pričakovati »burnih prizorov«. To bi bilo šele imenitno za obstrukcijo! Sicer pa slavna večina svoje dolžnosti tako slabo izpolnjuje, da še v budgetnem odseku ni bilo vseh njenih poslancev navzočih!

Nemški socialni demokratje

psujejo v »Arbeiterzeitung« Slovence, češ, da je njih obstrukcija »frivolna«, »nasilna« in »šovinistična«. Zato, ker zahtevamo lastno vseučilišče, nas proglasa vodja socialnih demokratov dr. Adler za frivole, nasilne in šovinistične! Ni zadosti, da so glasovali nemški socialni demokratje zoper podporo za češke šole na Dunaju, koder je največ delavskih otrok, zdaj še Slovence zmerjajo s šovinisti! To se vidi, koliko je vrleden toliko obbojnostni socialnodemokratski »narodnostni program«!

Kako vpijejo Lahli

»Piccolo«, glasilo tiste laškoliberalne stranke, ki nikoli Slovencev ni hotela poznati, ki jih je zatirala tako in jih še, da jim niti ene ljudske šole v Trstu noče dati, vpije zdaj in kliče — ves kulturni svet na pomoč zoper Slovence! Kje pa je »kulturni svet«, ko se gre za naše pravice? Takole kriči tržaški jud: »Slovenska obstrukcija zoper laško juridično fakulteto je infamija, ki se ne dá opravičevati, je sramota, s katero se predstavnik slovenskega naroda omadežuje pred obličjem celega kulturnega sveta.« — O infamnosti naj bi Lahli ne pisali, zakaj s tem se le smešijo.

»Neue Freie Presse«

naša stara prijateljica, ki je glede aktualne krize najbolj informirana, pravi, da parlamentarna dela nikakor ne morejo naprej. Vlada ne bo šla, zakaj tudi novo ministrstvo se bo moralo odločiti, ne Slovincem dovoliti univerze, ker slovenska univerza in tudi samo že stolice v Pragi bi pomenjala zločin zoper Avstrijo, še bolj kakor laška fakulteta v Trstu! Poljaki tudi kanalov ne bodo dobili, zoper Nemce se tudi ne bo vladalo. Torej bo šel parlament. V petek bo najbrže že zaključen.

Tako daleč smo torej danes Jugoslovani v Avstriji, da se proglašajo naše vseučiliške zahteve za zločin zoper Avstrijo!

S tem končamo ...

Zborovanje kranjskih obrtnikov.

Ljubljana, 29. junija 1910.

Današnje zborovanje kranjskih obrtnikov danes dopoldne v domu društva katoliških rokodelskih pomočnikov je bilo zelo sijajno obiskano, dasi sklicatelj, deželni odbor vojvodine Kranjske, za shod ni delal nobene reklame, marveč le razposlal vabila in ga naznanil po časopisih brez vsacega bobnanja. Shoda so se udeležili obrtniki iz cele dežele Kranjske, vršil se je popolnoma dostojno, dasi ga je poizkušal motiti s svojimi kunštnimi medklji neki znani ljubljanski ključavničar Ivan Pust in je na njem stresal sitnost liberalni občinski svetnik bravec Franchetti, ker mu ni bilo prav, da ni sam sklical shoda, a Franchetti je do-

bil, kar je iskal, ker sta mu odgovarjala deželna odbornika Jarc in dr. Lampe tako, da ga je minulo veselje na shodu nadalje stresati sitnost vžaljenega samoljubja in domišljavosti. Omenili smo že, da so bili na shodu obrtniki iz cele dežele Kranjske, a tudi štajerski slovenski obrtnik je bil zastopan na zborovanju in prosil po svojem gospodniku Rebeku pomoči Kranjcev slovenskemu štajerskemu obrtniku. Shod ni obravnaval public, marveč stvari, ki so važne za obrtnika in uverjeni smo, da ne ostane brez sadu. Deželni odbor je včeraj s silo potegnil voz obrtne organizacije naprej in prepričani smo, da bo po pospeševalnem obrtnem uradu, ki se jutri ustanovi, napredovalo kranjsko obrtništvo.

Zborovanje.

Nekoliko po deseti uri otvori zborovanje deželni odbor prof. Evgen Jarc. Dvorana je polna. Med zborovalci opazimo deželnega odbornika dr. E. Lampeta, dr. Pegana, državnega in deželnega poslanca mons. dr. Žitnika, predsednika trgovske in obrtne zbornice deželnega poslanca Lenaršiča, deželnega poslanca dr. Ivana Zajca, podpredsednika trgovske in obrtne zbornice Ivana Kregarja, župana Belca in Stanovnika, zborničnega svetnika Globelnika, Zorca, ljubljanskega občinskega svetnika Franchettija, dr. Murnika, dr. Windischerja, vlado zastopa Senekovič, magistratno obrtno oblast magistratni svetnik Šešek. Deželni odbor profesor

Evgen Jarc

izvaja v otvoritvenem govoru: V imenu deželnega odbora vojvodine Kranjske otvarjam današnje zborovanje. Mnogobrojna udeležba nam priča, da smo na pravi poti, ker hočemo podati na današnjem shodu temelj, na katerem bo stalno napredoval kranjski obrtnik. V prvi vrsti je namen današnjemu shodu pouk. Povzdigniti hočemo tudi zanimanje med obrtniki za gospodarsko združitev. Neposredni povod današnjemu shodu je, ker se jutri ustanovi zavod za pospeševanje obrti, ki naj dvigne našega obrtnika do boljšega gospodarskega razvoja. Zastopnike obrtnih zadrug najiskrenejšje pozdravljaj in želi, naj se obrtniki živahno udeležujejo razprav. V predsedstvo imenuje za predsednika tesarskega mojstra Pusta, za namestnika mizarkega mojstra Adolfa Petrina, župana Belca, predsednika krojaške zadruge Jeločnika. Za zapisničarja občinskega svetnika Franchettija in Pengova. Predsednik Pust prevzame predsedstvo, pozdravi udeležence in podeli besedo deželnemu odborniku dr. Evgenu Lampetu, da pozdravi zbor v imenu vojvodine Kranjske.

Pozdrav vojvodine Kranjske.

Deželni odbornik dr. Evgen Lampe izvaja med drugim: Častiti zborovalci! Pozdravljam Vas po naročilu deželnega glavarja v imenu vojvodine Kranjske in v imenu deželnega glavarja, ki je danes zadržan, pač pa jutri pozdravi ustanovno zborovanje obrtno pospeševalnega zavoda. V posebno veselje mi je, da zborujete zaradi stvari, o kateri smo se tolikrat pogovarjali, ki se zdaj uresničuje, da zborujemo v teh prostorih, kjer je dobil naš obrtnik pouk in kjer je dobil naš obrtnik smisel za združitev obrtnega stanu. V dobi, ko je uničil veliki kapital malo obrt, so bila katoliška društva rokodelskih pomočnikov po Kolpingovem načelu edini branik obrtnika proti velikemu kapitalu. Iz Kolpingovih organizacij so izšli možje, ki so kot mojstri širili med obrtniki zavest samopomoči.

Česa manjka obrtniku? Vsakdo, ki pozna današnje obrtnikovo stanje, zna, da na eni strani poizkuša veliki kapital uničiti rokodelstvo, na drugi strani pa pritiska mogočna delavska organizacija. Če se oboje združi proti obrtniku, ga morata oba kamna streti, mora rokodelce izginiti in konec bo rokodelstvu. Zadnji čas je, da družba priskoči obrtnemu stanu na pomoč, da obrtnik ne propade. V velikim veseljem konstatira, da se centralna vlada veliko bolj zanima za malega obrtnika, kakor včasih, ko ni imela nobenega smisla zanj. V imenu dežele obeta, da hoče in da bo dežela podpirala mali obrt.

Namen obrtnega pospeševalnega zavoda bo, da poda zavetišče obrtniku, kjer bo dobil pouk, da se izobrazi in praktičen svet. Obrtniku manjka poleg kapitala zavest za združevanje. Milijonarji imajo veliko kapitala, a še se združujejo posamezni milijonarji v karteje in truste, da postanejo močnejši. Gledati moramo, da dobi moč. Brez izobrazbe pa to ne gre. Kapitalu ne služi samo denar, in ni osužnil samo delavske pesti, marveč kapitalu služi tudi inteligenca, vsužnil si je razum izumiteljev, razum tehnikov.

Proti tej kapitalovi sili vsužnjene mu inteligenca moramo postaviti nasproti inteligenco obrtnika. Namen pospeševalnega zavoda bo torej, da povzdigne izobrazbo naših obrtnikov. Pospeševalni obrtni zavod mora pa dati obrtniku tudi navodila o raznih za obrtnika važnih stvareh in pojasniti o svetovnem trgu. Upa, da se obrtniki z vso vneto okleno novega obrtnopospeševalnega zavoda.

Obrtnik mora dobiti tudi sredstva, da se ohrani v boju za svoj obstanek. Velike tovarne delajo z velikimi stroji. Tudi mali obrtnik se mora poslužiti motorjev, dobiti mora motorno silo poceni. Zato smo prevzeli dolžnost, da dobi mali obrtnik po deželni elektrarni ceneno gonilno moč. Pot, ki jo je nastopila dežela v tem vprašanju, bomo šli naprej. Žilavost in vztrajnost ne bo opešala. (Živahno pritrdjevanje.) Hočemo, da dobi obrtnik sredstva, da ne propade. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje. Govorniku čestitajo.)

Pozdrav štajerskim obrtnikom.

Predsednik Pust pozdravi došla štajerska obrtnika Rebeka iz Celja in Čretnika iz St. Jurja. (Živahni živio klici in ploskanje.)

»Zavod za pospeševanje obrti.«

Deželni odbornik profesor E. Jarc, obrtni referent deželnega odbora, poroča o delovanju in pomenu »Zavoda za pospeševanje obrti.« Izvaja, da je namen shoda podati glavne poteze obrtnih vprašanj, ki plavajo na površju. Velike važnosti za razvoj male obrti je obrtno pospeševalni zavod. Ako pregledamo zgodovino pretečenega stoletja, vidimo, da so se potom zakonodaje varovale najmanj koristi obrtnega stanu. Najprej je nastalo delavsko vprašanje. Zakonodaja se je najprej zavzela za delavca, manj se je pa za srednji stan. Nato je prišel na vrsto kmet, ki tudi spada med srednje stanove, in nazadnje žalibog šele obrtni stan. Obrtni stan je skoro že na robu propada. Ne bom raziskaval številne vzroke nazadovanju obrtnega stanu. Stroji, liberalno gospodarsko načelo o svobodni trgovini, načelo popolne svobodne konkurence, to je pomenilo nazadovanje malega obrtnega stanu v korist velikega kapitalu, ali nasprotno, rast velikega na škodo malemu. Posledica tega obojega, popolne svobode in razširjene tehnike, je bila, da je izginila cela vrsta malih obrtov, n. pr. tkalstvo, vrvarji, pivovarji, glavnikiarstvo, strojarstvo, milarstvo, čevlji, klobuki itd. Vseh teh obrtov se je polastil veliki kapital, ki je uničil malo obrt in pustil kvečjemu še prekupčevalce. Tudi mala obrt ne napreduje sorazmerno s številom prebivalstva. Danes ima v rokah ves konsum le velika obrt. Mali obrtnik je preveč odvisen od veletrgovine. Pomisliti je treba samo, da so v sredini mesta n. pr. najdražji prodajalniški in delavniški prostori, katerih si ne more najeti obrtnik, ter tako tudi ne more konkurirati z velikim kapitalom. Zato išče vsak obrtnik stanovanje na periferiji ali izven mesta. Konsument pa je razvajen, hoče imeti vse pri rokah, in tako ima veliki kapital več odjemalcev, mala obrt pa životari. Dandanes je dobro za obrtnika, ki je v sredini mesta, a za onega slabo, ki ni. Deželni odbor je uvidel potrebo pomoči obrtnemu stanu ter hoče po možnosti delovati za obrtne koristi. Zelo pametna je misel združevanja obrtnikov v skupnih prodajalnih in nakupovalnih zadrukah, kakor so se organizirali čevljarji. Na ta način si morejo n. pr. omisliti s skupno močjo obrtniki lepe prodajalniške prostore v prometnih središčih ter tako tekmovali z velikim kapitalom. Obrtni stan je del srednjega stanu, kakor tudi kmečki. Kakor je za državo pogubno, ako propade kmečki stan, ravnotako je tudi za državo pogubno, ako propade obrtni stan. Zato se je začelo misliti, kako bi se moglo dvigniti gibanje za pospeševanje obrti. Ministrstvo je prevzelo osrednjo vodstvo za pospeševanje obrti, posameznim deželam pa je dalo iniciativo k ustanovitvi zavodov za pospeševanje obrti. Kaj pa je namen takega zavoda.

Namen zavoda za pospeševanje obrti je:

1. Pospeševati dobavo surovin. Dandanes je obrtnik navezan na kredit veletrgovca in zaradi tega tudi na tiste cene, ki jih stavi trgovec. Lahko je da je danes veletrgovec cenejši. Ko pa vidi, da je obrtnik zadosti navezan nanj, poskoči s cenami. Obrtno pospeševalni zavod ima namen podpirati surovinske (nakupovalne) zadruge, kakor sploh nabavo surovin.

2. Izboljšati način izdelovanja. Naš obrtnik še ni na tistem stališču kakor so drugodi, kjer delajo obrtniki tudi z motornimi stroji, cenejšje in hitrejšje. Tudi v tem oziru ima obrtno pospeševalni zavod nalogo pomagati.

Treba pa je obrtniku znati tudi pravilnega trgovskega obratovanja. Obrtnik mora znati s svinčnikom v roki preračunati, kaj mu je treba in kaj mu koristi. Obrtnik mora znati, napraviti bilanco in proračun, da vé, pri čem je. To je delo poučnih tečajev.

3. Boljše razpečevanje blaga. Obrtniki nimajo trga. Kaj pomaga obrtniku, ako zna in more napraviti dobro in solidno blago, če ga pa ne more razpečati. Imamo

n. pr. mizarje, ki so izvršni, pa ne morejo razpečati blaga. Tozadevno se bo moglo veliko od pomoči s prirejanjem razstav, kar bo naloga obrtnopospeševalnega zavoda. Na ta način bo posredoval zavod med producenti in konsumentmi.

Potom posredovanja zavoda pri raznih razstavah in oddajah del se bo spoznala vrednost gospodarskega združenja, ki je potrebno že za to, da se diktirajo tržne cene.

4. Strokovna izobrazba. Namen obrtno-pospeševalnega zavoda je, kar je že samo obsebi umevno, da skrbi za strokovno izobrazbo obrtnikov s prirejanjem tečajev, razstav itd. Namen zavoda pa je tudi skrbeti za strokovno izobrazbo naraščaja.

Kako pa bo izvrševal obrtno-pospeševalni zavod svoj namen?

Zavod bo vzdrževal svojo pisarno, ki bo dajala pojasnila o vseh obrtnih vprašanjih.

Koroški obrtno-pospeševalni zavod je n. pr. l. 1907., kakor se navaja v njegovem poročilu, odgovoril na 200 ustenih in mnogih pismenih vprašanj. Vprašanj: Kje bi se nabavilo stroje, orodje, kako izdelovalo boljše blago, je bilo 61. V mnogih slučajih se je prosilo zavod za svet, kako postaviti stroje. V 19 slučajih se je prosilo navodil za nabavo surovin. Tečajev, razstav za vajence se je priredilo 81. Zavod ima dobro urejeno strokovno knjižnico, mnogo strokovnih časopisov in čitalnico.

Celovski zavod ima okoli 1600 knjig obsežno knjižnico ter nad 50 strokovnih časopisov.

Ogledal sem si ta zavod v Celovcu, kakor tudi onega v Gradcu, ki se še bolj odlikuje od celovskega, bodisi zato, ker je Gradec večje mesto in ima več obrtnikov, bodisi radi tega, ker ima več podpor.

Graški zavod ima krasno knjižnico ter več stotin časopisov, ki so na razpolago obrtnikom. Zlasti znamenita pa je zbirka vzorcev. Zavod prireja predavanja o združništvu ter tako vzgaja organizacije.

Namen obrtno pospeševalnega zavoda pa je tudi, udariti pri obrtnikih novodobne načine proizvodnje. Obrtno pospeševalni zavod mora imeti prostore, v katerih bi bili razstavljeni stroji. Kaj pomaga, ako se govori o strojih, če pa obrtnik ne ve, kaj jih uporabiti. Treba je, da vidi obrtnik praktično, kako se dela s stroji, da si jih more potem nabaviti primerne svojim potrebam. Deželni odbor je tozadevno že potrebno ukrenil. Najel je prostore v hiši nasproti kavarne »Evropa«, kjer je bil kinematograf »Pathe«. Ena soba je namenjena za pisarno, v drugi večji dvorani pa bodo razstavljeni stroji; sploh pa se bodo tu prirejale manjše obrtne razstave. Dokler ne bo imel zavod zadostnih prostorov, je preskrbljeno tudi za tečaje, ki se bodo vršili v slovenski trgovski šoli. Ministrstvo je že naznanilo, da razpiše v kratkem mesto vodje obrtno pospeševalnega zavoda. Vse je pripravljeno.

Prav bi bilo, da izrazijo gg. zborovalci na shodu popolnoma konkretne želje, kje bi se na primer priredili tečaji itd. Gotovo je, ena izmed najvažnejših točk — prirejanje tečajev.

Koroški obrtno pospeševalni zavod je l. 1908. priredil knjigovodski tečaj v St. Mohorju in Celovcu, tečaj za peke v Celovcu, za knjigovode v Celovcu, za čevljarje v Beljaku, vavenske razstave. Ta zavod je tudi razpisal posebna darila za tujsko blago. Kaj vzamejo tujci s seboj iz dežele? Blago, ki pride v deželo, ki ga dobe povsod, ne pa blago, ki se v deželi proizvaja. Treba bi bilo pokazati tujcem, kaj imamo, da ostane na ta način denar v deželi. Celovski zavod je prepuščal obrtnikom stroje brezobrestno pod pogojem, da jih izplačajo v gotovi dobi let. Celovskim obrtnikom je oddajal električno silo. Pospeševal je posamezne zadruge. Tako je preskrbel n. pr. čevljarji zadrugi od vojnega erarja delo 800 parov čevljev, kar je posebno važno za obrtnike taktat, ko nimajo drugega dela.

To so glavna načela, ki jih bo izvaja tudi kranjski obrtno pospeševalni zavod. Prosim, da se za stvar zavzamete, ker je v korist obrtnemu stanu. Država je sprožila akcijo, dežela jo podpira, na obrtnikih pa je leželo, da se zavedajo važnosti tega zavoda in potrebe ožje organizacije. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Franchettijevo pogorišče.

Franchetti se pritožuje, ker ni dobi prilike, da pozdravi shod v imenu »Zvezi obrtnih zadrug«. (Predsednik Pust: »K besedi bi se bil oglasil.«) Pritožuje se, da ni nekaj točk na dnevnem redu, ki jih je hotela imeti Zveza. Graja, ker ni tudi Zvezi sosklicateljica shodu. Vseč mu tudi niso osebe, ki jih je imenoval deželni odbor v kuratorij deželnega pospeševalnega zavoda. Deželni odbornik Jarc: Deželni odbor je že zdavnaj nameraval, da se vrši en dan prej ko se konstituira deželni pospeševalni urad. Franchetti tudi trdi, da je imenoval deželni odbor v kuratorij ljudi, ki niso obrtniki ali ki se ne razumejo na obrtni stvari. Gospod Franchetti, imenujte jih, k ne odgovarjajo Vaši zahtavi. (Franchetti molči. Medklji: »Nečuvno, kako žali ljudi! Pritožujete se, da deželni odbor ni upo-

steval „Zveze!“ Na Kranjskem je, če se ne motim, 46 obrtnih zadrug. Gospod Franchetti, povejte, koliko zadrug je v „Zvezi?“ Franchetti: „Sedem zadrug.“ Splošna veselost. Deželni odbor je vpošteval v prvi vrsti zadruge, ki delajo. Na moji mizi leži akt, v katerem prošni „Zveza“ za podporo. Deželni odbor je vprašal „Zvezo“, kaj da je napravila. Deželni odbor rad podpira zadruge. Gostilničarsko zadrugo je n. pr. zdatno podpiral pri gostilničarskem kursu. Prosili smo zato Zvezo, naj nam poroča, kaj da je napravila. Odgovorila je, da misli še kaj napraviti in da je ustanovila zvezo fotografov in modistinj. Franchetti: Danes zveza ne more delati, ker nima denarja. Načelnik ne more za to, če zveza zaradi nezavednosti obrtnikov (Oho klici) ne izvršuje svojega namena.

Lenarčič

predsednik trgovske in obrtne zbornice omenja, da je nekdanji deželni poslanec ravnatelj Šubic leta 1897. sprožil v deželnem zboru misel o ustanovitvi obrtno pospeševalnega zavoda. Izvolila se je posebna komisija, ki naj bi proučila to vprašanje. Prvotno je imela par sej (Prof. Jarc: Tri!), a potem je vse zaspalo. Interveniral sem sicer pri predsedstvu te komisije, naj se skliče sejo, a prošnje niso pomagale. Pustil sem se interpelirati in trgovski in obrtni zbornici. Takrat smo rekli: Izročite nam vsaj tozadevne akte. Leta 1907 smo dobili akte. Trgovska in obrtna zbornica je prirejela tečaje. Oživotvorila je 13 tečajev. Bila je edini činitelj, ki se je brigala tozadevno za obrtni stan, a ni imela nobene podpore niti od države niti od dežele. Zato z veseljem pozdravljam iniciativo, ki jo je dal deželni odbor za ustanovitev obrtnega pospeševalnega zavoda. Upam, da pride sedaj vsa zadeva v pravi tir. (Klici: Tako se govori, ne pa kot Franchetti!) 70 do 80 tisoč kron bi dobili na leto podpore od države, a ker smo zamudili, so dobili ta denar drugod, namesto mi. (Res je!) Pozdravljam torej še enkrat misel ustanovitve obrtno pospeševalnega zavoda ter želim popoln uspeh.

Deželni odbornik dr. E. Lampe

izvaja, da mora priznati, da so bile besede g. predgovornika popolnoma upravičene. Velikanske vsote denarja smo izgubili, ki bi jih dobili, ako bi se pravočasno zavzeli za stvar gotovi faktorji. Danes pa smo prišli semkaj, da delamo. Deželni odbor ima silno odgovornost. Zato pa volimo tiste, ki jim zaupamo. Iskali smo po celi deželi može, ki so že kaj pokazali s svojim delom in katerim se more zaradi tega zaupati. In te može smo poslali v kuratorij obrtno pospeševalnega zavoda. Mi ne moremo voliti može, ki doslej še niso ničesar storili. Odločno moram zato oporekati v imenu deželnega glavarja, ki ga danes tu zastopam, da bi deželni odbor ne postopal pravilno. Deželna oblast si ne da ničesar ukazovati! Denar mora biti najvestnejše uporabljeno in o tem se lahko vsakdo prepriča. Mi ne silimo nikogar nikamor. Nihče ne bo prisiljen, da se mora oglasiti v pisarni zavoda za pospeševanje obrti. Kdor se oglosi, ta bo sprejet z odprtimi rokami. Kdor pa ne, naj hodi svojo pot, če hoče, mi ne silimo nikogar. Želim, da se upošteva obrtni pospeševalni zavod kot resen zavod. Gotovo pa je, da se pameten človek uklone celoti, ako hoče kaj doseči. (Burno pritrdjevanje.)

Razprave se nadalje še udeležijo Cerar iz Kamnika, Picelj iz Novega mesta in Repe z Bleda, ki želi za Bled knjižniško tečaj in razstavljalnico obrtnih izdelkov na Bledu. (Splošno pritrdjevanje. Deželni odbornik Jarc: Dobro! Dobro!)

Deželni obrtni svet.

Deželni odbornik prof. Jarc. poroča o namenu in pomenu »Deželnega obrtnega sveta«, ki se namerava tudi ustanoviti in se bo ob tej priliki sklical poseben shod. Omenjal je, kako mu leži na mizi kup prošenj za podpore obrtno nadaljevalnih šol in zadrug, pri tem pa dostikrat ne ve, kdo je vreden. Ne more se vedeti za vsakogar ali je vreden podpore ali ne, zato bi morali pri tem sodelovati in odločevati obrtniki, ki poznajo razmere natančneje. Pride n. pr. kak kovač in prosí, naj se ga pošlje v tečaj na Dunaj. Ne ve se, ali je vreden ali ne. Ravnotako se dostikrat godi pri zadrugah, kakor tudi pri šolah. Ureditve obrtnega šolstva v Avstriji je skrajno potrebna. Vlada sili, da hodi vajenec v šolo, ne skrbi pa, da bi bile povsod šole. Tako vajenec kot pomočnik, ki je hodil v obrtno nadaljevalno šolo, lažje dobi delo, kot pa oni, ki ni imel v vajenških letih nobene šolskega pouka. Ako hočemo imeti dobro šolstvo, moramo imeti zanj trdno materialno podlago. Obrtni svet iz cele dežele bo imel nalogo, proučiti 1.) kako urediti obrtno šolstvo, 2.) kako

preskrbeti temu šolstvu močno finančno podlago.

Dežela oddaja dela. Pri tem je treba velike previdnosti. Predvsem se mora pri teh oddajah gledati, da se podpira domače in solidne obrtnike. Ko se ustanovi deželni obrtni svet, se bo o oddajah deželnih del posvetoval in sklepal, potem bo šele deželni odbor oddal delo ponudniku. To se bo tudi doseglo pri oddajah državnih del. Deželni obrtni svet bo moral proučevati način spremembe obrtnega reda, obrtnih postav, ki so dandanes žalibog še nezadostne. Tega vsega ne bo mogel storiti obrtno pospeševalni zavod, to bo naloga obrtnega sveta.

Obrtne kreditne zadruge prosijo za brezobrestno posojilo. Država bi prispevala, ako da dežela. Pri tem bi imel deželni obrtni svet zelo važno besedo. Velikega pomena bo deželni obrtni svet sploh za preskrbovanje obrtnega kredita, ker če se bo ta izrekel za kako stvar, bo to še najbolj odločilno.

Deželni obrtni svet bo imel sploh nalogo, pečati se z vsemi obrtnimi zadevami. Veliko bo dela za potrebne spremembe. Dandanes se mora n. pr. šele deželne uradnike učiti, koliko potreba ima obrtni stan. Poglejmo samo v deželno registraturo, kjer so imeli doslej za vse obrtne zadeve samo en fascikel ali dva. Dežela pa ni samo nadzorovalna oblast, da bi samo nadzirala občine in županstva, dežela ima tudi dolžnost, da skrbi za blagostanje prebivalcev. Zato se mora delati. V tem smislu hoče vršiti svojo nalogo deželni obrtni svet, kateremu se bo morala predložiti vsaka stvar, ki se bo tikala obrtnega stanu.

Upam, da nas boste tudi v tem podpirali. Gre se za vašo lastno korist ter računam na vaše sodelovanje in nasvete. (Odobranje.)

Potreba ljubljanskega obrtnega sveta.

Ob splošnem odobravanju izvaja mizarski mojster Rojina: Hočem biti kratak, da ne bo kdo rekel, da delam na politiko. Upam, da soglašajo vsi obrtniki z menoj, da bi tudi pri ljubljanskem mestnem občinskem svetu bil potreben obrtni svet, da se ne bo zopet zgodilo, kakor se je zadnjič, ko so doktorji glasovali za naše obrtnike, obrtniki občinski svetniki pa so govorili in glasovali proti obrtnikom. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Poročilo o vlezanimivem obrtnem shodu moramo za danes tu prekiniti in nadaljujemo s poročilom jutri. Za danes omenjamo, da je o obrtnem kreditu temeljito razpravljaj poslanec dr. Žitnik ter so se debato udeležili trg. in obrtne zbornice Lenarčič, Franchetti, Ogrin. — O organizaciji obrtnega stanu je poročal podpredsednik trgovske in obrtne zbornice gosp. Ivan Kregar. Govorilo se je o obrtnem listu in tesnejšem združenju s slovenskimi štaterskimi obrtniki. — Važno vajišiško vprašanje se na dež. obrt. shodu radi pramiranja časa ni moglo obravnavati. Prišlo bo na vrsto pri prihodnjem obrtnem shodu, ki ga v bližnji prihodnosti skliče deželni odbor. Shod je popolnoma uspel, udeležba je bila toliko, kakor doslej še na nobenem slovenskem obrtnem shodu.

Na shod so došle naslednje brzojavke:

Dunaj. Sloge Vam je potreba. — Gostinčar.

Metlika. Žalibog zadržan priti, želim najboljši uspeh. — Bloudig.

Rudolfovo. Vsem zborovalcem pošiljamo iz Kandije iskrene pozdrave ter Vam želimo najboljši uspeh. — Župan Zorc, Znanec, Žibert, Sepic, Twardi.

Popoldne je priredilo »Društvo rokodelskih pomočnikov« na čast udeležencem shoda veselico na vrtu »Rokodelskega doma«. Pevski zbor je pod vodstvom mestnega učitelja gospoda Gorjupa prav marljivo in vztrajno prepeval in žel mnogo pohvale, istotako so se tudi druge točke izvršile v splošno zadovoljnost.

Ustanovno zborovanje zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem.

Ljubljana, 30. junija.

Danes dopoldne je bilo ustanovno zborovanje zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v deželni zbornici vojvodine Kranjske. Konstitucijsko zborovanje otvori kranjski deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje, ki pozdravi zastopnika delavskega ministristva dvornega in ministrialnega svetnika Haasa, ki pozna razmere kranjske dežele, in zastopnika kranjske deželne vlade dvornega svetnika grofa Chorinskega. Danes država kakor tudi človeška družba priznava, kak važen

činitelj da so obrtniki, težek boj, ki ga bje z velikim kapitalom obrtni stan, ga ne bo uničil. Poizkuša se pomagati obrtnemu stanu z reformami obrtnega reda, a samo s suhimi paragrafi se ne bo rešil obrtni stan. Rešilo ga bo razširjenje združne ideje in pričakuje, da se obrtniki z združenimi močmi združijo v zadruge. Obrtni stan ne sme zadržati, mora se modernizirati. Iskreno pozdravlja navzoče in jih poziva, naj se konstituirajo. Prečita pozdravno pismo načelnika c. kr. centralnega obrtnega pospeševalnega urada ekscelece Exner. (Pritrdjevanje.) Zbor pozdravi dvorni in ministrialni svetnik Haas. Prisrčno pozdravlja sodelavce za prospeh obrtnega stanu v imenu ministristva javnih del in še posebej v imenu sekčnega načelnika Müllerja najmlajši obrtni pospeševalni zavod, a ki je gotovo nadepoln. Zvršuje naj program v gospodarsko in socialno korist samostojnega obrtnega stanu, važnega stebrja srednjega stanu. Nadaljuje nemško: Nočem trditi s tem, da se ni na Kranjskem za obrtni stan ničesar storilo. Obrtna zbornica, zadruge, društva so se in sicer ne brez uspeha potegovali za obrtni stan, a dozda je manjkalo središča. — Slovensko: Zda imamo središče, ki bo stvarno delovalo in ki bo kos svoji nalogi v prospeh obrtnemu stanu. Kar se tiče osrednje vlade, je pripravljena, s popolnim ozirom na zavodovo samoupravo ga gmotno in moralno podpirati. Pričakuje, da bo zavod deloval v prid kranjskih obrtnikov in celega prebivalstva in (nemško) da se tudi na Kranjskem povzdigne obrtni stan. (Odobranje.) V imenu kranjske deželne vlade izvaja dvorni svetnik grof Chorinski: Čast mi je, da pozdravim kuratorij v imenu kranjske dežele in izjavim, da bo kranjska deželna vlada radovoljno pospeševala razvoj novega zavoda. (Odobranje in ploskanje.) Ivan Kregar se kot podpredsednik trgovske in obrtne zbornice zastopnikom ministristva javnih del dvornemu in ministrialnemu svetniku Haasu in rkanjske deželne vlade grofu Chorinskemu, zahvali, ker sta obljubila podporo novemu zavodu. Nasproti bolje organiziranim alpskim obrtnikom so bili obrtniki na jugu zapostavljeni. Zahvali se vsem činiteljem, ki so omogočili zavodovo ustanovitev. Prosi vse podpore zavodu v prospeh in korist obrtnika. (Pritrdjevanje in ploskanje. Govorniku čestitajo.) Deželni odbornik Evgen Jarc poroča na to, kako da se je ustanovil zavod. Deželni zbor je leta 1909 sklenil ustanovitev, po želji vlade se je nekoliko statut izpopolnil, ki ga je osrednja vlada že 16. februarja 1910 potrdila. Izreče zahvalo kranjski deželni vladi in osobito dvornemu ministristskemu svetniku Haasu, ki je šel vedno na roko deželnemu odboru. (Ploskanje.) Deželni odbor je poskrbel, da se mesto vodje uradu v najkrajšem času razpiše. Prostorji so se najeli tam, kjer je bil prej kinematograf Pathe. En prostor se porabi za knjižnico, drugi za kurze, pozneje pa razstave. Ker se bavi deželni odbor z vprašanjem o večji deželni hiši, ker sedanji deželni dvorec ne zadostuje, se bo tudi skrbelo, da dobi v novi deželni hiši zavod dostojne, dovolj velike prostore. Deželni odbor je izpolnil vestno, kar mu je naročil pred poldrugim letom deželni zbor. Drugega ne želi, kakor da bi deloval novi zavod za korist obrtnikov in celokupne kranjske dežele. (Živahno pritrdjevanje. Ploskanje. Govorniku čestitajo.) Deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje prekine sejo deset minut, da se kuratorji dogovore o konstituciji, skrutinatorja sta dr. Murnik in Ložar. Za predsednika se izvoli Ivan Kregar. (Ploskanje.) Deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje: Čestitam gospodu Kregarju na izvolitvi in ga prosim, naj prevzame predsedstvo. — Predsednik Kregar: Najtopleje se zahvaljujem za čast, ki ste mi jo poverili. Zavedam se dolžnosti, ki sem jih prevzel. Poizkušal bom, da se ustreže željam obrtnih zadrug in obrtnikov. Bodite uverjeni, da bom storil svojo dolžnost. (Pritrdjevanje in ploskanje.) Na predlog kuratorja Ložarja se nadaljni funkcionarji izvolijo vzklikoma in so na Ložarjev predlog izvoljeni: podpredsednik dr. Windišer, blagajnik Franc Pust, pregledovalca računov Šolar iz Kroke in Ciglar iz Novega mesta. Predsednik Kregar: S tem je konstituiranje zaključeno. Najtopleje se zahvaljujem deželnemu glavarju za vodstvo in dvornima svetnikoma Haasu in Chorinskemu za udeležbo in jih prosim nadaljne pomoči in podpore. (Pritrdjevanje in ploskanje.)

Ali ste pridobili „Slovenca“ kakkega novega naročnika? Upoštevajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

Glasoviti vlomilec Pogačar prilet.

Zagorje ob Savi.

Sicer ne morem še s popolno gotovostjo trditi, da je prijeli mož, kakor je poročal med telegrami »Slovenec« od 28. t. m., resnično znani Pogačar, vendar je podobnost med njim in sliko, ki jo je prinesel dne 10. marca »Inter-santes Blatt«, tolika, da bo najbrže le res. Tako trdijo tudi tisti, ki so ga pred leti, ko je bil P. še pisar pri odvetniku Jamšku v Litiji, poznali, da ni nihče drugi kot on; da se je tekom let nekoliko spremenil, je umevno samo po sebi.

Dne 22. junija okrog 6. ure zjutraj je nekdo ukradel gosp. župniku iz sobe denarnico, v kateri je bilo okrog 150 K denarja in pa en ključ od železne blagajne. Gosp. župnik je še tisto jutro opazil tatvino. Sum je padel na Pogačarja. Prejšnji dan je videl gosp. kaplan mladega fanta, lepo oblečenega, ki je hitel v župnišče in sicer naravnost v prvo nadstropje. Hiti za njim in vpraša, kaj hoče. Tujec odgovori, da bi rad govoril z gosp. župnikom. Ko izve, da župnika ni doma, hitro odide ven, dasi mu je kaplan rekel, naj počaka, gosp. župnik pride kmalu iz cerkve. Isti dan je bil v gostilni pri gosp. podžupanu Ranzingerju. Pri isti mizi sta sedela tudi občinski tajnik in podžupanov svak. Prišel je ponujat po nizki ceni zlatnino in srebrnino tukajšnjemu urarju, česar ta seveda ni kupil. Na večer dne 21. junija sta prenočila v tukajšnji gostilni dva mlada tujca. Imela sta pri sebi zaboječ, ki sta ga dobila na tukajšnji pošti pod naslovom »Francesco Rustia P. Rest.« iz Trsta. Ko se je omenjenim, ki so tujca videli, po tatvini pokazala slika Pogačarja v »Int. Blatt«, so vsi spoznali v sliki veliko podobnost s tujcem. — Dne 28. t. m. pozdravi gosp. Ranzingerja na cesti tujec, ki ga je ta spoznal, dasiravno je imel drugačno obleko, za onega moža, ki je bil v njegovi gostilni dne 21. junija in na katerega je splošno padel sum, da je pokradel v župnišću. Zato pravi potihoma občinskemu policaju, ki je bil ravno tam navzoč: »Tale je tisti, o katerem mislijo, da je kradel v župnišću.« Stražnik hiti za njim in ga doide na župnijskem dvorišču. Vpraša ga, kaj dela tukaj, nakar mu tujec odgovori, da gre v Trbovlje. Stražnik ga pa povabi seboj na občinski urad, da se izkaže s pismi. Malo nerad, je vendar ubogal. Pelje ga najprvo k gosp. Ranzingerju in vpraša, če je to tujec, ki je bil pred tednom tu v gostilni, kar ta potrdi. Tujec začne tajiti. Nato ga pelje k občinskemu tajniku, ki ga precej spozna in mu odločno pove, da sta tistega dne sedela skupaj pri eni mizi. Tujec se uda, da je bil res takrat v gostilni, pa izroči tajniku poselsko knjižico, ki se je glasila na ime Golob. Ko ga tajnik vpraša, kedaj je bil rojen, mu odgovori, da leta 1885. Poselska knjižica je imela rojstni datum 1881. Zda ga pelje občinski tajnik na orožniško postajo, pa prav pri vratih se mu iztrga ter beži proti Toplicam. Stražnik seveda za njim. Vjeli so ga rudniški kovači za gradom v nekem grmovju. Kako prebrisan tiček mora biti, se vidi iz tega, da je klical med tem, ko je bežal našproti idočim, ki so ga hoteli zadržati: »Glej, gori, gori«, in pa: »Ali niste videli enega, ki je tukajle ubežal«. Ko so ga orožniki aretirali, niso dobili pri njem ničesar drugega, kakor dve prazni denarnici, katerih eno je spoznal gosp. župnik za svojo, kar je seveda tujec tajil, češ, denarnica je podobna denarnici. Ravnotako je tajil vsem, ki so ga videli prejšnji teden okrog župnišča, češ, človek je podoben človeku. Isto je rekel, ko so mu pokazali sliko. Bil je tudi v drugi obleki, kakor prejšnji teden. Zjutraj dne 28. so ga videli pri maši z rožnim vencem v rokah. Ker se je sukal vse jutro okrog cerkve in župnišča in ker je imel tovariša pri sebi, je najbrže nameraval kak nov vlom. Tovariš, mlad fant, je izpraveval za pot v Ljubljano in odšel čez savski most na desni breg.

× × ×

Litija, 29. junija.

Do večernega vlaka je bil Pogačar zaprt v občinskem zaporu v Zagorju in potem z osmim vlakom pripeljan uklenjen v Litijo. Spremljali so Pogačarja trije orožniki. Litija je bila brzojavno obveščena, da je glasoviti Pogačar prijel in da bo pripeljan v Litijo. Svočas je bil Pogačar v Litiji pri dr. Jamšku uposlen, zato je tukaj splošno znan. Že na kolodvoru ga je pričakovalo mnogo ljudi, trg pa je bil poln ljudi, ki so ga hoteli videti. Pogačar je srednje postave, vitek, črnkast v obraz in posebno finih potez, tudi lepo oblečen, zares lep mož. Ponosno je korakal z uklenjenimi

rokami, glavo pokonci. Splošno ga je vse pomilovalo, da je tak človek tako daleč zabredel; utis je na nas naredil, kakor glasoviti italijanski ropar Musolino, ki je bil tudi lep človek in velik falot.

Ker je bil v litijemskem sodnem okraju prijet, je bil začasno pripeljan v tukajšnje zapore, odkoder ga bodo odvedli v Ljubljano in dalje.

× × ×

Danes so v Zagorju ob Savi prijetega Pogačarja orožniki pripeljali v Ljubljano ter ga oddali v zapore tukajšnjemu deželnemu sodišču. Dognalo se je, da je prijet vlomilec res Pogačar.

Pogačar je ušel, kakor smo poročali, iz zaporov okrožnega sodišča v Celovcu. Kakor sedaj sam šaljivo trdi, »mu je sam angel Gabrijel pot kazal«. Pogačarja je nekdo, ko so ga prignali v Ljubljano poklical: »Golob«, a on je smešljivo odgovoril: »alijaš« Pogačar. Kako dobro je bil informiran o svoji osebi, sledi iz tega, da je vsaki dan prebral časopise in se znal potem orientirati. Nekoč, ko je v Ljubljani deževalo, ga je srečal neki uslužbenec, ki Pogačarja dobro pozna, pa tudi Pogačar ga je spoznal. Takoj je bila obveščena policija, ki jo je udrla za njim, a ga niso vjeli. Pogačar je nastopal s toliko sigurnostjo, da se je nekoč celo nalašč zadel v nekega ljubljanskega detektiva. Denarja niso našli pri njem. »Tako reč je treba še poprej dobro spraviti«, je odgovoril Pogačar, ko so ga vprašali, kje ima denar. Sicer je pa Pogačar izvanredno prefrigan ptiček, ki bo dal sodnijam še obilo posla.

STRAŠNA NESREČA PRI STRELNIH VAJAH.

Minoli teden je imel 5. trdnjavskotopničarski polk strelne vaje na utrdbi Kobila pri Erceg novem oziroma Puntičevu Ostro pri vhodu v boko Kotorsko v južni Dalmaciji. Streljalo se je iz gornje baterije, obstoječe iz štirih 21 centimeterskih železnih možnarjev, vzorec 1873. Prideljeno moštvo je bilo mešanica iz aktivnega vojaštva ter rezervnikov. Pri možnarju št. 4 so pozabili dati določeno elevacijo in so na povelje oddali strel, dasi je bil možnar v vodoravni legi. Učinek je bil naravnost strahovit. Granata se je zarila s strašnim pokom in trščem v predstoječi okop, predrla kamenito toblogo ter široki nasip ter naposled oslabiljena padla v bližini morske obali na tla. Na vse strani leteče kamenje je dva rezervnika težko ranilo in sicer enega na prsih, drugega na glavi; oba so prepeljali v bolnico. Krivda se bo skušala sicer zvaliti na predstrelca, ozir. podčastnika, ki je bil za poveljnika pri tem možnarju. V resnici pa se je nesreča zakrivila »od zgoraj«, ker so za take vaje prideli rezervnike, ki so že deloma pozabili manipulacije ob takih prilikah in jih tudi niso zadostno podučili. — Tretji rezervnik pa je vsled te nezgode drugi dan — zblaznel!

Dnevne novice.

+ Hrvaški poslanec Babič-Gjalski v službi avstrijske vlade. Včeraj je prišel v parlament član hrvaškega sabora, Babič-Gjalski, znani pokretaš in Masarykovec ter je prigovarjal v potu svojega obraza jugoslovanske poslane, naj nikari ne obstruirajo laške fakultete. In to potem, ko je bil že zvedel, da je Bienerth odklonil a limine vse zahteve Jugoslovanskega vseučiliškega kluba! Obdelaval je ta plemeniti gospod najprej člane »Zveze južnih Slavena«, osobito pa Ploja in nekatere hrvaške poslance. Nato pa se je spravil na poslanca dr. Korošca in ga rotil, naj pregovori dr. Šusteršiča, da odstopi od obstrukcije. Trdil je, da so razni člani »Zveze južnih Slavena« zoper obstrukcijo in da se je le vdeležujejo, ker — dr. Šusteršič ne odnehati. Razume se, da je Babič-Gjalski s svojo otročjo argumentacijo dosegel primerne uspehe pri dr. Korošcu!! Vprašati pa moramo, po kateri poti je prišel Babič-Gjalski do tega, da je postal politični agitator Bienertha in Stürgkha? Gospod Babič-Gjalski je dolžan sebi in vsej jugoslovanski javnosti, da pojasni svojo ulogo, ki je naredila na jugoslovanske poslance najmučnejši utis. Ne trdimo, da je bil Babič-Gjalski najet od avstrijske vlade. Ali njegovo vedenje je bilo ravno tako, kakor če bi bil najet. — V čast Babiču-Gjalskemu u izražamo mnenje, da ga je le brezmejna, otročja naivnost, ki vlada v njegovih ožjih krogih, privedla do nepremišljenega, na zunanje tako dvomljivega, da ne rečemo sumljivega koraka. Mogoče, da tiči zadaj prof. Masaryk, čigar otročje-

naivni častilci so hrvaški pokretaši? Saj je Masaryk v svojem glasilu še nedavno hujskal Čeha zoper Slovence v vseučiliškem vprašanju, češ, da Čehi ne delajo več svoje, temveč dr. Šusteršičeve politike! Odločno prosimo gosp. Babiča-Gjalskega, naj se nikar ne podaja na teren, ki mu je popolnoma tuj in naj nikari ne skuša rušiti s tolikim naporom dosežene edinosti jugoslovanske državnozborske delegacije. — Naj pusti Bienertha in — Masaryka, naj sama opravi svoj posel!

Kres na Nanosu. Na Nanosu (Pleši), na prostoru, kjer bo stala planinska koča, bo plantel dne 4. julija t. l. zvečer velikanski kres. Slovenski može in mladeniči, preskrbite 4. julija po vseh naših hribih in gorah plamteče kresove!

— **Umrli** je po dolgi mučni bolezni v Celju dne 27. in bil tam pokopan 29. junija — **France Gogala**, c. k. računski ravnatelj v finančnem ministrstvu na Dunaju. Revez je šel pred enim mesecem zdravja iskat v Laške toplice. Nada se mu ni spopolnila. Obistna bolezen, na kateri je že dalj časa bolehal, ga je pokosila. Gogala je bil rojen 1852. l. v Kranju. Bil je nečak onega ljubljanskega škofa, ki je umrl med časom, ko je bilo potrdilo škofovske časti še na poti v Ljubljano, in brat notarja Gogale, ki je že pred leti preminil v Ljubljani. Dokončal je svoje gimnazijske študije v Ljubljani, bil potem nekaj časa v Ljubljanskem semenišču. Ker je pa še pravočasno sprevidel, da je svoj poklic izgrešil, je izstopil in se posvetil računski stroki v Ljubljani. Po nekem dobrotniku, ki mu je bil močno naklonjen, je prišel kmalu potem v finančno ministrstvo na Dunaj, kjer je naredil še precej lepo kariero. Umrli je bil miroljuben in priazen mož, v družbi ga ni bilo mnogo videti, živel je bolj zase, pozabil pa ni nikdar svojega naroda, pomagati je, kjer je mogel, nalik svojemu stricu, škofu, ki je položil s svojimi prihranki temelj ljubljanski sirotišnici. Bil je hvaležnega srca, poročil je na smrtni postelji svojo oskrbnico, ki ga je negovala v njegovi dolgotrajajoči bolezni. Gogala je nosil tudi vojaško suknjo in se udeležil bosanskega zasedenja 1878. l. Radi svojih izredno hrabrih činov pri Livnu je bil odlikovan s srebrno svetinjo za hrabrost 2. reda. In vsled teh in drugih svojih vojaških vrlin je postal pozneje tudi rezervni častnik (poročnik). Po končani okupaciji je deloval dalj časa pri davkarji v Livnu in si tam pridobil z napravo novih zemljišnih knjig neveljivih zaslug. Možu, ki se je izkazal povsod, kamor je bil postavljen, vrednega sina svojega naroda, naj boče lahka zemlja in večna luč naj mu sveti!

— **Umrli** je v Dobropoljah 29. t. m. definitivni učitelj gosp. Matej Peterlin. Bil je v Dobropoljah od jeseni. Prej je služboval na Studencu okraj Krško, kjer se ga je lotila navadna učiteljska bolezen — jetika ter se je prosil v Dobropolje, da bi si tu službo olajšal. Dasi zelo slab, vendar ni hotel do 14 dni pred smrtjo opustiti službe. Bil je prav priden učitelj, vrl tovariš, blag človek! Lahna mu zemlja!

— **Pobegnili** je pred kratkem posestnik, pek in trgovec z mešanim blagom Franc Krže iz Postojne. Zapustil je obilo dolga na škodo raznih tvrdk. Ni izključeno, da jo je Krže popihal v Ameriko.

— **Umrli** je danes v Črnem Vrhu nad Idrijo posestnik, lesni trgovec in bivši mnogoletni župan g. Matevž Lampič, star 72 let. N. v m. p.!

— **Umrli** je v Trstu g. Simonu Škrinjarju v cvetočih letih sin Milan Škrinjar.

— **»Trieste« najdeni!** Iz Calcutte brzojavljajo, da so Lloydov parnik »Trieste« zapazili pri Mascati, zalivu na severo-zahodni strani arabskega morja v omanskem sultanatu. »Trieste« ima signale za pomoč.

— **Umor v Trstu.** Bivši poštni oficijal in kasneje tehničar Filip Giurovich, ki je bil sedaj brez službe, je 28. t. m. popoldne v ulici Caserma z nožem napadel nadtehničarja Cherina ter ga zabodel v srce. Cherin je kmalu izdihnil, morilca so zaprli. Pravi, da se je maščeval nad Cherinom, ki da je bil kriv, da v svobodni luki ni mogel več dobiti dela.

— **Pred tržaškimi porotniki** je bil obsojen Franc Graiznar iz Kranjskega v devetletno ječo, ker je v neki gostilni zabodel svojo ljubimko Marijo Petelin, ki ga ni več marala.

— **Drzna tatvina v Trstu.** 28. t. m. popoldne med 12. in 2. uro, ko je bila banka zaprta, so neznani storilci s ponarejenim ključem odprli menjalnico Živnostenske banke v ulici Nuovi in vzeli iz izloženega okna tu- in inozemskih novcev v vrednosti 4000 kron.

— **Zagrebski parni umetni mlin** je kupil Slovenec g. Vinko Majdič iz Celja za 850.000 K.

— **Reški župan Vio** je odstopil.

— **Patrono si v ustih zažgal.** Jožef Krapš, bivši rudar v Idriji, sedaj neznan kje bivajoč v Nemčiji, je pred

okoli osmimi leti dal Ivanu Otrinu, sedaj vpokojenemu rudarju v Idriji tri vojaške patrone. Dne 24. t. m. se ga je Otrin pošteno nalezal in v svoji razburjenosti je utaknil vojaško patrono v usta in jo zažgal. Ker si je prizadejal smrtno nevarno poškodbo, prepeljali so ga v tukajšnjo deželno bolnico.

— **Zeppelin nima sreče.** Zeppelinov zrakoplov za vožnjo s potniki, »Deutschland«, je vihar zanesel v Teutoburškem gozdu na drevesa. Eno drevo je prodrlo ladjico za potnike, drugo je prodrlo ovoj. Zrakoplov je uničen in ni misliti, da bi ga mogli popraviti. Monster Hohenstein je težko ranjen.

— **Razveljavljena smrtna obsodba.** Najvišje sodišče je razveljavilo smrtno obsodbo, ki jo je izreklo mariborsko porotno sodišče nad kmečkim fantom Antonom Kmetecem, ki je umoril svojo ljubimko in jo nato zavlekel na železniški tir pod vlak. Vršila se bo nova obravna.

Telefonska in brzojavna poročila.

KRAVALI V PRORAČUNSKEM ODSEKU. — VEČINA JE POSTALA NERVOZNA.

Dunaj, 30. junija. Danes se je sešel proračunski odsek ob desetih dopoldne. Začetkom seje se oglasita poslanca Gostinčar in Korošec in zahtevata, da se predloži zapisnik zadnje seje. Nemška večina je postala nemirna. Gostinčar jame k svojemu predlogu, da se predloži zapisnik, govoriti slovensko. To Nemce še bolj razkači. Zahtevajo od predsednika Chiarija, da Gostinčarju vzame besedo. Chiari opominja Gostinčarja, naj se omeji na predlog in naposled v predznamen tonu reče, da naj se pri tem posluži odseku razumljivega jezika. Zdajci nastane velik tumult. Chiari je s svojo opazko razburil vse člane »Slovanske Unije« in katoliškonarodni Čehi, ki so dozdej bili zoper obstrukcijo, so se Slovencem takoj pridružili. Nemci so vpili: »Tega si ne pustimo dopasti!«, posebno pa je tulil bivši obstrukcionista, zdaj od sladkornega kartela kupljeni Wolf, ki je udaril s pestjo na mizo in vpil: »Domov s takim parlamentom!« Slovenci pa seveda niso molčali in odgovarjali Nemcem tako srdito in odločno, da je nastalo splošno vpitje. Korošec, Gostinčar in drugi so tako silno protestirali, da se je čulo daleč po celi zbornici. Posebno hud kraval je nastal, ko so opazili poslanci v sobi Nemca Kasperja, ki ni član odseka. Kasper je namreč katoliškonarodnemu Čehu Šrameku zaklical: »So ein frecher Geistlicher!« Šramek se je zakadil vanj, za njim vsi drugi in vzdignilo se je vpitje in ropotanje, da je bilo groza in so mnogi že obupali, da bi se mogla posvetovanja nadaljevati. Baron Chiari je moral odrediti, da se Kasper odstrani, nakar so se duhovi nekoliko pomirili.

Chiari je zahteval nato od Gostinčarja, da stavi svoj predlog. Gostinčar je zahteval, da se predloži zapisnik, da se v njegovem govoru nekaj popravi. Nemci so bili strašno razjarjeni, ker se je začela formalna debata. Najbolj se je usajal neizogibni krščanski socialce baron Morsey in še bolj krščanskosocialni Prochazka, češki renegat. Kar stavi Staniek predlog, da se seja zaključi. Bilo je treba glasovati in predlog je bil odklonjen. Nato govore Demšar, Staniek, Ploj, Choc k formalni debati. Nato stavi zopet predlog, da se seja zaključi. Uboga večina je zopet morala glasovati in predlog odkloniti. Nato je dal Chiari besedo naučnemu ministru Stürgkhu. Rotil je poslance, da sprejmo zakon o laški fakulteti, **ker je položaj jako kritičen.** Po ministrovem govoru ob eni popoldne je stavila večina, kakor je bilo že naprej določeno, predlog, da se generalna debata zaključi. »Slovanska Unija« se je pri tem glasovanju absentirala. Predlog je bil sprejet proti glasovoma rusinskega poslanca in poslanca Malika.

Tudi ta seja znači sijajen uspeh jugoslovanske opozicije. Dočim bi po namerah večine imel takoj govoriti minister Stürgkh, je poslanec Gostinčar s svojim formalnim predlogom, da se predloži zapisnik in njegov zadnji govor nekaj popravi, zamudil odsek od 10. dopoldne skoro čez opoldne, tako da se je mogel konec generalne debate sprejeti šele ob 1. uri. V specialni debati ima Gostinčar še dvakrat besedo in pridejo na vrsto še vsi ostali obstrukcionisti z Malikom vred. Potem pride glasovanje o celih kupih predlogov. Večina ni poslušala nasvetov lista »Zeit« in se je dala danes zapeljati do kravalov, ki so opoziciji seveda jako dobrodošli. Večina ima zelo slabe živce.

VLADNI GLASOVI.

Dunaj, 30. junija. »Neues Wiener Journal« svetuje vladi, naj laško fakul-

teto ustanovi s cesarsko naredbo, da ne bodo Slovenci triumfirali. Vse to so vladni glasovi sami, da bi ustrašili poslance večine, ki se boje razpusta.

ZRAKOPLOVNI POLETI V GORICI.

Gorica, 30. junija. Včeraj so se zrakoplovni poleti inženirjema Sablatniku in Heimu posrečili Opetovano sta se srečno dvignila in krožila pa zraku celo četrt ure. Goričan Rusjan se ni mogel povzpeti v zrak in je vsakokrat padel zopet na tla.

Ljubljanske novice.

Ij Poročil se je danes kirurg. ordinarij deželne bolnice g. dr. Franc Derganc z gospodirno Hedo Tauberjevo. Naše najpriščajše čestitke!

Ij Zlata poroka gospoda Frana Doberleta in njegove soproge Leopoldine Doberlet bo prihodnjo soboto 2. julija. Ob 11. uri dopoldne bo sv. maša in potem poroka v tukajšnji franciškanki cerkvi.

Ij Sv. maši zadušnici po pokojnem cesarju Ferdinandu I. so prisostvovali danes v tukajšnji stolnici zastopniki tukajšnjih uradov in vojaštva.

Ij Imenovan je za stroj. adjunkta juž. železnice strojni asistent na Zidanem mostu g. Jožef Lauter, brat mestnega policijskega svetnika.

Ij Razstava »Jednote umelcu stvarnih v Praž« je bila otvorjena danes ob pol 12. uri dopoldne v Jakopičevem paviljonu v Lattermannovem drevoredu.

Ij Odlikovanje. Častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje je dobil od dež. predsednika umirovljeni c. kr. poštni poduradnik g. Franc Ipavc.

Ij Imenovan je za c. kr. koncipista finančne prokuratorje v Gradcu g. dr. Franc Žužek.

Ij Franchettijev shodek je bil včeraj popoldne pri »Novem svetu«. Shodek ga imenujemo, ne da hočemo koga žaliti, ampak ne moremo ga drugače imenovati, ker nas je bilo ob začetku s dvema časnikiarjema vred 26, med shodom nas je pa bilo največ 40, nazadnje ob zaključku pa 23. Preludiral mu je pred otvoritvijo znani ključavničar Iv. Pust, ki je Franchettiju dokazoval, da ne bodo obrtnikov rešili ne advokati in ne farji, ampak le obrtniki sami, a ko je pozneje govoril dr. Žrjav, mu je hudi sovražnik advokatov najbolj ploskal, tako da smo se že bali, da si ne zlomi rok. Shodek je otvoril in vodil brez vsakega zapisnikarja in podpredsednika kar Franchetti sam. Pove, kar ga je pred shodom Pust naučil, da morajo biti obrtniki le obrtniki in nestrankarski. Nato hvali sebe in pripoveduje, kaj je že vse storil dobrega za obrtnika in se jezi nad delavske organizacije, bodisi socialnodemokratske, krščansko-socialne ali pa narodne delavske organizacije. Priporoča, naj se skliče shod slovenskih obrtnikov iz vseh pokrajin, ki naj se ga udeleži tudi češki in dalmatinski obrtnik. Sledi razprava. Cimburk iz Idrije zafrkne Franchettija in pravi, da mora obrtnik postopati skupno z delavci. Nato priporoča ustanovitev bolniških in drugih blagajn, ki naj se snujejo v smislu društvene postave. Franchetti navdušeno pozdravi dr. Žrjava, ker je prišel na shod. Črevljar Breskvar pravi, da bo treba obrtnike z železno roko organizirati. Dr. Žrjav se zavzema za samostojno obrtno organizacijo, ki naj se ne cepi po političnih strankah. Obnerga nameravani deželni obrtni svet, češ, da bo to streha, pod katero še nič ni. Obrtnikom manjka mož, ki znajo povedati svojo misel. Sklene se, naj ljubljanskih zadrug načelniki izvedejo društveno organizacijo obrtnikov po Cimburkovih načelih. Nato se razgovarja o listu. Ivan Pust: »To je tist stališče pre list. Slišite, to je glih tku, kakor mreža za ribe. To so gotove klerikalne mreže, v kire čjo ujet obrtnike ribe.« Glogovšek: List naj bo nestrankarski. Bomo videli, kakšen bo. — Korel Kordelič pove, da danes, dokler plešejo obrtniki okoli kakih strank, ne bodo imeli nobene veljave. Nam ni treba nobenih talarjev, nobenih frakurjev. — Cimburk: Ne križajte lista, dokler se ne prepričate, kakšen da bo. — Razprava o listu se še udeležje Cerar iz Kamnika, Rebek iz Celja: Ne kamnajmo časopisa, dokler ga ne vidimo — in Sedlar iz Novega mesta. Gregorin pravi: Napravimo izkušnjo z listom. — Repe z Bleda predlaga: Zadeva časopisa se prepusti obrtnemu pospeševalnemu uradu, kar obvelja. — Picelj iz Novega mesta: Tu smo obrtniki in nič drugega ne. Jaz sem katoliške stranke in približem, da se tukaj dela čisto strankarsko! Naj se razpravlja o obrtnih zadevah, samo čez stranke ni treba zabavljati! Ko govore še nekateri obrtniki Franchetti zaključil svoj slabo uspešni strankarske namene sklicani in izjalovljeni shodek.

Učitelj je Jozef Korbič, čevljarški pomočnik in član kat. društva rokodelskih pomočnikov. Pogreb je bil včeraj ob 2. uri popoldne v Smledniku. Kljub pripravi, ki jih je imelo kat. društvo rokodelskih pomočnikov za prireditev na čast udeležencem deželne obratne shoda, se je pogreba udeležilo 27 društvnikov, ki so spremlili pokojnega blagega tovariša z društvno zastavo na pokopališče. Društveni pevci so mu pod vodstvom g. pevovalje Pavla Gorjupa zapeli ganljive žalostinke. Blagemu pokojniku svetila večna luč!

lj Nabiralnik je hotel ukrasti. Na vrtu Bricejnovih gostilne v Štepanji vasi je imela podružnica sv. Cirila in Metoda veselico. Na neki mizi je stal tudi družbeni nabiralnik. Okoli 10 ure zvečer je zapazila neka navzoča gospa nekega moškega, ki je omenjeni nabiralnik z mize uzel, ga pod sukno skril in se odstranil. Urno je o tem dogodku obvestila reditelja Antona Rebernika ki je storilca pri vrtnih durih prijel in mu nabiralnik odvzel. V njem se je nahajalo 13 K 06 v. Dognalo se je, da je bil tat Franc Prepeluh, mesarski pomočnik v Ljubljani, ki je bil zaradi tatvine že dvakrat kaznovan.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“.

Cerkveni letopis.

+ Vodnik marijanski. Navodilo za pravilno vodstvo Marijinih družb. Izdalo osrednje vodstvo Marijinih družb za ljubljansko škofijo. Cena v platno vezani knjigi K 3/20. Založila »Katoliška bukvarna v Ljubljani«. — Za voditelje Marijinih družb je ta knjiga nujno potrebna, posebno ker je sestavljena popolnoma za naše razmere in na podlagi mnogoletne izkušnje. Nauki, ki jih nudijo voditeljem razne drugojezične knjige, niso povsem za naše družbe in ne odgovarjajo našim razmeram, zato je dalo osrednje vodstvo Marijinih družb po priporočilu prevzvišenega knezoškofa to knjigo v tisk. Voditelji Marijinih družb bodo sprejeli knjigo z veseljem. Obširna ocena sledi v strokovnih listih.

Ogledovanje živine na železniških postajah na Kranjskem.

Z razglasom deželne vlade za Kranjsko z dne 22. junija t. l. uredil se je nanovo red ogledovanja živine na železniških postajah na Kranjskem. Za širšo javnost važne so sledeče določbe tega ukaza:

Glavne postaje, v katerih se ima vršiti nakladanje in izkladanje kopitarjev (konj, oslov, mežgov, mul), prežvekovalcev (goved, ovac in koz) in prašičev so: a) Ljubljana, državni kolodvor, b) Ljubljana, južni kolodvor, c) Ljubljana, dolenski kolodvor, d) Kranj in e) Novo mesto. V drugih postajah železnice je sicer tudi dovoljeno na- in izkladanje živine, vendar mora stranka za ogled prositi oziroma istega naznaniti **pravočasno** pristojni politični oblasti, t. j. okrajnemu glavarstvu, h kateremu pripada dotična postaja oziroma veterinarinskemu oddelku deželne vlade v Ljubljani. Slednje imenovani oddelk odpravlja za sedaj ogledovanje na vseh postajah sodnih okrajev Višnja gora, Velike Lašče in Ribnica.

Glede olajšav je določeno sledeče: V tuzemskem prometu je dovoljeno nakladati na vseh postajah, ki imajo za to potrebne priprave, šest živali (dojenčev v spremstvu mater ne vračunši), dalje brez ozira na število teleta in prašičke, ki se pošiljajo v košarah ali zabojih. Ogled teh živali se lahko izvrši pri nakladanju ali pa pri izkladanju, vselej pa se morajo predložiti predpisani potni listi.

Tuzemski večji transporti, ki se pošiljajo k večjemu 150 km daleč in za katere se predlože predpisani živinski potni listi, ogledajo se po živinozdravniku le enkrat, t. j. ali pri nakladanju ali pa pri izkladanju. Izvzeti pa so transporti prašičev, namenjeni za trgovino, kateri se morajo brez ozira na daljavo ogledati tako pri nakladanju, kakor tudi pri izkladanju.

Živina, namenjena v klavnico, stojičjo pod živinozdravniškim nadzorstvom, nakladati se sme brez ogleda, ako je dotična klavnica od postaje oddaljena manj kot 150 km. Pri izkladanju pa se mora ta živina vselej živinozdravniško pregledati.

Glede živinozdravniške preiskave živali iz ali v dežele kr. ogrske krone (Ogrska, Hrvaška, Slavonija) ter Bosne in Hercegovine so merodajni za to posebej izdani predpisi.

V vseh slučajih morajo imeti živali, ki se oddajajo po železnici, predpisane živinske potne liste. Ako živali nimajo teh listov ali pa če so v potnih listih nepravilnosti, če se ne vjema število glav ali pa znaki, barva, starost ži-

vali, se ne smejo pripustiti v prevoz po železnicah. Ako se zalotijo take živali brez ali s pomanjkljivimi potnimi listi, ogledati jih mora takoj živinozdravnik, in sicer na stroške lastnika živali.

Izkladanje živali vršiti se sme le na tisti postaji, ki se je pri oddaji določila za izkladanje, izjema je dovoljena samo v sili ali pa po posebnem dovoljenju političnega okrajnega oblasti.

Ako kako živinčje na prevozu oboli ali pogine, kar se ne da brezdvomno zavračati na zunanji vpliv, tedaj je prevoz na bližnji v smeri vožnje ležeči železniški postaji veterinarno - policijsko preiskati in uradno obravnavati. Preiskovalne postaje so: Ljubljana, Kranj, Postojna, Novo mesto in Kočevje.

Oglednina znaša za vsakega kopitarja (konja, osla, mulo in mežga) 1 K, za vsako govedo, staro več kot šest tednov, 30 h, za vsako govedo do šest tednov staro, dalje za vsako ovco, kozo in prašiča po 10 h.

Za sesajoče živali v spremstvu svojih mater se oglednina ne plača.

Za posamezne postaje, ki so oddaljene od bivališča oglednega živinozdravnika, so se določile vrhu tega dovozninske pristojbine, ki jih plača stranka z zgoraj navedeno oglednino vred dotičnemu železniškemu uradu.

Za ogled na postajah, ki niso začetkoma imenovane, se plača tudi gornja oglednina, ako niso normalni komisijski stroški višji. V tem slučaju doplača stranka h komisijskim stroškom pripadajoči znesek. Pri istočasnem ogledu več transportov v isti postaji se porazdele vsi stroški na posamezne stranke. **Vsi ti predpisi stopijo s 1. julijem t. l. v veljavo.**

Rogaški

Tempel
vrelce. Dopolnilna namizna pijača z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenjavo snovi.

Styria
Zelo koncentriran medicinski vrelce, priporočljiv pri kroničnem lednem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančnik oteklinah, jetrni trdnosti, zlateli, snovizmenjnih boleznih, kataris dihalnih organov.

Donati
Zdravilen vrelce največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem srčnem kataru, obstopicili, žolčnih kamnih, toščici, trganju, sladkovni bolezni.

Najmočnejši prirodnih vrelce magnezijovega železnika soli.

TRŽNE CENE.

		Cene veljajo za 50 kg.	
		Budimpešta 30. junija.	
Pšenica za oktober 1910	5/25	Rž za oktober 1910	6/85
Oves za oktober 1910	7/31	Koruza za julij 1910	5/23
Koruza za avgust 1910	5/37	Koruza za maj 1911	5/57
Efektiv:			

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm					
Dn	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo
28	9 zveč.	736.5	17.6	sl. jzah.	pol. obl.
29	7. zjut.	737.0	14.8	sl. svzh.	jasno
	2. pop.	735.8	26.2	sr. zah.	del. obl.
29	9. zveč.	734.4	19.6	sl. jzah.	jasno
30	7. zjut.	733.0	16.4	sl. svzh.	"
	2. pop.	730.3	26.0	sr. jzah.	pol. obl.
Srednja predvčerajsnja temp. 17.4°, norm. 19.0.					
Srednja včerajsnja temp. 20.2°, norm. 19.0°.					

1890

Učiteljski zbor dobrépoljske šole javlja žalostnim srcem vsem tovarišem in tovaršicam, prijateljem in znancem, da je dne 29. t. m. naš tovariš, gospod

Matej Peterlin

definitivni učitelj v Dobrépoljah po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Blag mu spomin!

Pogreb bode na Vel. Poljanah dne 1. junija ob 10. uri dopoldne.

V Dobrépoljah, dne 29. junija 1910.

Jos. Strukelj,
šolski vodja.

1891 1-1

DR. FRANC DERGANČ
KIRURG. ORDINARIJ DEŽELNE BOLNICE

HEDA DR. DERGANČEVA ROJ. TAUBERJEVA
POROČENA.

LJUBLJANA, DNE 30. ROŽNIKA 1910.

Dr. Ed. Šlajmer
odpotuje 1. julija za 4 tedne

1889

Lepa vila

se proda iz proste roke, obstoječa z dveh stanovanj, z najmodernejšim konforom urejena, s krasnim vrhom in na lepem prostoru blizu sv. Petra cerkve v Ljubljani. Kje pove upravnništvo tega lista.

Edino prvi, oblastveno dovoljeni slovenski zasebni učni zavod je **Christofov trgovski tečaj**

v županovi hiši, Sodna ulica šte. 2, ker je bil ustanovljen že leta 1906. Na tem zavodu je bilo dosedaj že 275 slušateljev letos 99 gojenk. - Zavod preskrbuje gojenkam prav dobre službe, ker ima njega vodja direktne zveze z gospodi odvetniki in notarji i. t. d. po vsem Slovenskem. - Vpisovanje v županovi hiši, Sodna ulica šte. 2, od 1. do 15. julija vsak dan od 12. do 3. ure popoldne.

Ljubljanske Benetke so zopet odprte!

Za mnogobrojni obisk se vljudno priporoča **Kavarna „Prešeren“.**

Edini slovenski zasebni trgovski tečaj.

Prvi in edini slovenski zasebni (oblastveno dovoljeni)

trgovski tečaj

Ljubljana, Turjaški trg šte. 4, II. nadstropje.

Poučujejo se sledeči predmeti: knjigovodstvo - enostavno in dvo-stavno, trgovska korespondenca, trgovsko računstvo, pouk o trgovini in menicah, pouk o blagu, stenografija slovenska in nemška, strojepisje, kaligrafija, manipulacija v notarskih in odvetniških pisarnah. — **Pouk v laščini.**

Priznana najboljša teoretično in praktično izvečane učne moči. — Pisalni stroji najnovejšega sistema. — **Zavod je najmodernejše opremljen. Učni načrt je natančno določen ter je na opogled v pisarni zavoda.** Gojenkam se preskrbujejo službe. Zavod sprejme le natančno določeno število gojenk.

Vpisovanje dne 2. in 3. julija od 9. do 12. ure dopoldne od 2. do 5. ure popoldne.

Sprejemajo se samo gojenke. — Aspirantke za vsprejem naj se zgledajo v spremstvu staršev oziroma njih namestnikov ter naj prinese s sabo zadnje spričevalo, ako pa zadnje leto niso bile v šoli naj se izkažejo tudi z nprstvenim spričevalom. **Učnina** znaša na mesec 16 K za navadni tečaj. Vpisnina ter donesek za učila skupaj 2 K 50 v se vplača pri vpisovanju. Vnanje gojenke se lahko zgledajo pismeno ter vpošljejo šolsko naznanilo in vpisnino. **Posebni tečaji za strojepisje in stenografijo.** Gojenkam, ki žele pisalne stroje na dom se preskrbe proti primerni odškodnini.

FRAN GÄRTNER, lastnik zavoda, izprašan za trgovske predmete.

Oblastveno dovoljen!

Ženitna prilika.

Radi pomanjkanja časa se želi 20 letna deklica fina sopranistinja, absolventinja gospodinjske šole z nekaj premoženja, seznaniti z gospodom najraje učiteljem ali organistom v starosti 26 do 38 let v svrhu možnostve.

Na resne ponudbe s sliko in zaprtim pismom se bode oziralo do 12. julija pod šifro „Lira“ na upravo „Slovenca“.

1882

Sprejme se takoj 142 2-1

krojaški pomočnik v trajno delo.

Franc Krištof krojaški mojster, p. Višnjagora.

Gostilničarski in kavarnarski vajenci

se sprejemajo v učenje. Učna doba praviloma samo dve leti. Pojasnila daje „Gostilničarska zadruga“ v Ljubljani, Gradišče šte. 7.

1883 3-1

Razprodaja.

Proda se po ugodni ceni iz zapuščine zamrlega gospoda Josipa Hronika stavbenika na Bledu: **1 par težkih konj** po 7 let starih, konjska oprava, kočija, vozovi, sani, **stabilni material**, orodje, opekarna, barake i. t. d. Pojasnila daje: **J. Pretnar** in **D. Repe**, trgovca na Bledu.

1885 3-1

Natančno določen učni načrt. - Pod nadzorstvom strokovnih komisarijev.

Najmodernejše opremljen. - - - Poštna hranilnica številka 76.765.

Izpred sodišča.

Mož z dvema ženama. Jurij Gorišek, kajzar v Sevnem, se je leta 1882 na Primorskem poročil z vdovo Rozo Rantini, vinogradnico z Vinegavrh. Ker je bila žena nekaj starejši od njega, ga ni veselilo doma, marveč se je sam odpeljal v Ameriko. Tu se je seznanil z neko Lucijo Hočevnar ter jo poročil v cerkvi sv. Stanislava v Pittsburgu. To priznava Jurij Gorišek sam. Ko se je obdolženec drugič poročil, je živela njegova prva žena še pet let. Obdolženec trdi, da se je radi tega drugič oženil, ker je za trdno mislil, da mu je prva žena umrla, češ, da sta mu to iz doma pisala Jože Poglajen in Jožef Jerič, kar se je izkazalo kot neresnično. Sicer mu je pa prva žena dvakrat v Ameriko pisala, in sicer prvič malo pred poroko z drugo ženo, in drugič pa pozneje. Za kazen se bo pokoril dva meseca v težki ječi.

Nečloveški sin. France Petje, 54 let stari čevljar v Klancu, je jako surov in nasilen človek, ki tudi grdo ravna s svojo 75 let staro materjo. Dne 6. aprila t. l. je opazila starka, da ji žgancov manjka ter je šaljivo omenila sosedu, da so jih miši snedle. Te besede so pa surovega sina tako vzele, da je začel mater preklinjati, končno jo je osuval v prsa in vrgel po skrinji. Vsled tega je dobila mati več krvnih podplutb. Čez par dni je sin zaradi neke podobne malenkosti pograbil sekuro in zamahnil z ostrino proti materni glavi. Ker se je pravočasno umaknila, jo ni zadel. Sicer ji je pa vedno grozil, da jo bo »fental«. Zverinskega sina je sodišče obsodilo na osem mesecev težke ječe.

Vjel se je. Posestnikov sin France Rogač iz Zgornje Lipnice je bil letos nekega dne marca klican k okrajnemu glavarstvu v Radovljico, da nastopi 13-dnevni zapor, kazen politične oblasti zaradi nočnega razgrajanja. Dne 24. februarja t. l. je dobil ukaz, da nastopi pri okrajnem sodišču to kazni. A Rogač si je znal pomagati. Spremenil je 13-dnevni v tridnevni zapor na ta način, da je na ukaz pravočasno zapazil, ga je po preteku treh dni spustil iz zapore. Obdolženec pravi, da listine ni prenašal, s katerimi je poplaval pred nastopom kazni. Rogač tudi nadalje trdi, da na čitanje rabsodbe ni pazil ter da sploh ni vedel, koliko kazni ima. Sodišče pa teh zagovorov ni verjelo ter ga je obsodilo na tri mesece ječe.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Enonadstropna hiša

s 5 sobami, zraven lep vrt, podobna villi, se prodaja z proste roke v Rožni dolini pri Ljubljani 20 minut od Glavnega trga. Več se poizve pri gostilničarju 1881 Balija na Glincih preje Traun 3-1

Glavno zastopstvo
THE REX Co.
Ljubljana
Selenburgova ulica št. 7
ima vedno v zalogi

pisalne stroje
L. C. Smith & Bros.

pisalne mize
in drugo pisarn. pohištvo,

vse potrebščine za
pisalne stroje,
razmnoževalne aparate
ter
vsakovrstnega papirja.

1. apr. 10
Telefon št. 38.

Ešvegersko
sivo in rdečo
Marzelijsko
Angeljnovno

Milo

Priporočna tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana

1661

Čebelno-
voščene
in
stearinske

Sveče

Dobro izvežban restavrater

se išče za dobro idočo restavrator v zelo prometnem mestu. Pogoji zelo ugodni, na zahtevanje se uredijo tudi spalne sobe. Zraven zelo lep velik senčnat vrt, kegljišče in veselična dvorana. Dotičnik mora znati slovensko. **Prevzeti je restavrator s 1. avgustom.** Natančna pojasnila daje **Ivan Bajželj v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej),** ustmeno ali pismeno. 1837 6-1

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffrad.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu
Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno

: Adlerjevi :
pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.

Perutninarski zavod „Planinka“

Spodnja Šiška, Brindlova cesta 73, prodaja kokoši-italijanke, ki neso celo zimo, komad po 4, 3 in 2 K. 1909 letnika svile brahma in bele wyandotte. Ondi se prodaja tudi velik pes čuvaj. 3-1

1863

Iščem dva

5-1

izvežbana delavca

za izdelovanje zidne opeke s pomočmi. Plača po dogovoru pri g. G. Šmidu v Komendi.

Za kopalno sezono

obleke, plašče, frotir rjuhe in brisače, čevlje, avbe, klobuke, plavalne hlače in vse druge potrebščine priporoča

Modna trgovina P. Magdič
Ljubljana: nasproti glavne pošte. 1745 10-1

Dr. Emil Stare

1867 naznanja, da je otvoril svojo 2-1
odvetniško pisarno
v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.

Sprejme se 1873

trgovski pomočnik-skladiščar. Trgovina na debelo
M. SPREITZER, Ljubljana.

Železnato vino

lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, papežev dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nerodne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2—. Poštni zavoj (3 steklenice) franko zavoj in poština, stane K 6'60. Naročila po povzetju. 3281

Dobrodoči Hotel Restavracija in Kavarna

v Ljubljani blizu kolodvora
se odda s 1. avgustom pod ugodnimi pogoji v najem. Naslov za pojasnila pove upravnistvo „Slovenca“.

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100-1

Otvoritev hotela

Vljudo naznanjam, da sem na Dobravi pri Bledu na Gorenjskem, postaja državne zelenice, otvoril prenovljen

hotel „STOL“.

Hotel s 16 sobami je popolnoma novo in moderno opremljen. V dobro urejenih restavracijskih prostorih postregel bodem cenjenu občinstvu z dobro jedjo in pijačo. Senčnati park in novo kegljišče sta na razpolago. Razgled in lega krasna. Kraj jako miren in letovičarjem zelo priporočljiv. V bližini naravno lepi Vintgar in Bled. Cene nizke, postrežba dobra in točna. Priporočam se v prijazno upoštevanje. Z odlič. spošt.

Alojzij Zajec.

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027